

Posudek magisterské diplomové práce

Katedra asijských studií

Autor práce: Bc. Markéta Miklíková

Název práce: Kratom: nebezpečná droga nebo zázračná bylina

Vedoucí: František Kratochvíl, MA, Ph.D.

Hodnotící kritéria:	Známka:
Formální náležitosti práce	
<i>Práce splňuje veškeré formální náležitosti vyžadované od bakalářské diplomové práce.</i>	
Téma, stanovení cílů práce a jejich dosažení	D
<i>Tématem práce je na první pohled až příliš témat, která by jednotlivě vydala na samostatnou práci. V Abstraktu se dočteme, že tématem je: „...tradiční kontext tradičních a psychotropních rostlin v regionu [JV Asie] včetně pěstování, ekonomického významu a případného kulturního kontextu. ...shrnuje dostupnou literaturu která popisuje zdravotní a psychotropní účinky této látky a věnuje se systematicky její návykovosti. Cílem je poskytnout podrobný přehled současného stavu bádání... unikátní pohled nabízí rozhovor s českým distributorem kratomu... Výsledkem práce je podrobný a všestranný rozbor současného pěstování, dovozu do ČR a jeho zdejšího užívání... a kontextualizace společenské a legislativní debaty o této látce.“ Cílů a témat je opravdu ambiciózní množství.</i> <i>Podle mého soudu by bylo vhodnější zaměřit se na jeden konkrétní aspekt spojený s kratomem a ten rozvést. Nabízí se, pokud autorka měla přístup k distributorovi této látky v ČR, co nejvíce využít právě tento zdroj nebo se např. zaměřit na komparaci tradičních sociokulturních způsobu užití kratomu v oblasti jeho přirozeného výskytu a v ČR.</i> <i>I přes tématickou roztržitost je výsledný text kompaktní a snaží se většinu vytýčených cílů vypořádat. Byť jde o vypořádání obecné a často zkratkovité (viz. další hodnocení). Co velmi zamrzí je nevyužitý potenciál rozhovoru s českým distributorem kratomu. Rozhovor proběhl, jeho analýza či navazující výzkum už nikoli. Cílů práce tedy bylo dosaženo jen částečně.</i>	
Struktura, metodologie, argumentace a interpretace	D
<i>Struktura práce je dobrá, avšak množství popisovaných témat je dle mého názoru nadbytečné a tříští pozornost od tématu a podstaty vlastní práce. Mám na mysli např. kapitolu 5. Rostliny podobné kratomu, (6 stran), která je pro téma práce zcela irelevantní, stejně tak jako kapitoly 3.3 Betel a tabák a 3.4. Obchod s betelovým oříškem (2 strany). Nikde není např. vysvětleno, proč se v práci objevuje kapitola 2.1 Historie komodifikace čaje (8 stran) a jaký má vztah k tématu práce. Nabízela by se paralela s kapitolou 6. Pěstování a zpracování [kratomu], ale v ní není o komodifikaci kratomu ani písmenko. A na tomto příkladu lze doložit i hlavní výtku k předloženému textu z pohledu argumentace a interpretace – absenci odborné metodologie a odborných = ověřených informací. Jako jeden z mnoha příkladů mohu namátkou uvést konkrétní odstavec na s. 24, ve kterém je velké množství nepřesností.</i> 1) Indonésané, stejně jako ostatní obyvatelé jihovýchodní Asie, v historii hojně užívali mírná narkotická analgetika. – nedozvíme se proč tomu tak bylo ani kdy je užívali.	

- 2) Ještě před stoletím byl nejrozšířenějším narkotikem žvýkaný betel, který se skládal z arekového ořechu, betelových listů, limetky a různých volitelných přísad. – *bylo by vhodné blíže vysvětlit pojem limetka, protože se jedná o mnoho desítek druhů rostoucích od Mexika po Filipíny a Persii a v každém regionu má tento citrus jiný tvar plodu, jinou barvu oplodí i jinou chuť, v Indonésii se nejčastěji jedná o jeruk limau, jeruk purut nebo lokální formy jeruk nipis.*
- 3) Evropané začali užívat tabák i opium kolem roku 1600 a Indonésané rychle začali pěstovat tabák. Tabák, který zpočátku kouřila relativně malá elita, se stal koncem 18. století téměř všeobecně používán jako součást betelového žvýkání. Na konci devatenáctého století se kouření cigaret pro muže spojilo s transformací na „moderní“ postoje a rychle nahradilo žvýkání betelu. – *proč tedy začali Indonésané rychle pěstovat tabák? Skutečně tomu tak bylo?*
- 4) Dnes prakticky všichni indonéští muži kouří. Víceméně nikdo z nich nežvýká betel. Žvýkání betelu u žen takovou náhradu nemá a mizí pomaleji. Tabák má relaxační a sedativní účinky podobné betelu. Zatímco přísady betelu byly velmi levné, tabák nyní spotřebuje asi 5 procent z příjmů indonéských rodin, včetně těch nejchudších. – *rozhodně je i dnes velké procento indonéské populace, které žvýká betel (především provincie NTT). Chybí konkrétní odkaz na oněch 5% z rodinných rozpočtů.*
- 5) Zatímco žvýkání betelu poskytovalo ochranu proti zubnímu kazu, střevním parazitům a bakteriím, kouření tabáku škodí zdraví mnoha způsoby. – *nejsou uvedeny ony mnohé způsoby škodlivosti tabáku ani to, jak působí betel proti zubnímu kazu = z praxe naopak betel způsobuje narušení zubní skloviny a obnažení dásní vedoucí až ke ztrátě chrupu.*

Z výše uvedeného vyplývá, že v určitých pasážích práce nesplňuje požadavky na odbornou validitu textu. Doplním, že např. u betelového ořechu se z práce ani nedozvíme, jaký je latinský název této plodiny.

Na druhou stranu jsou pasáže, které mají vysokou vypovídací hodnotu, a to především z pohledu sociálního (s. 25 a přepis rozhovoru s distributorem) a informačního (s. 26 – 34 a 47 – 58). Metodologie rozhovoru s distributorem a jeho přepis je příkladná. Toto je také obecné shrnutí a hodnocení argumentační a interpretační stránky.

Jazyk, stylistika	B
<i>Práce je psána úsporně, bez zbytečných jazykových eskapád a drží si svou vnitřní strukturu od Úvodu až po Závěr. Snížené hodnocení vychází z problematického propojení po sobě jdoucích vět, které nalezneme v celém textu práce.</i>	
Odborná literatura, bibliografický aparát	A
<i>Množství a výběr odborné literatury je více než v souladu s nároky kladenými na magisterskou práci.</i>	
Navrhované celkové hodnocení	D
<i>Práci doporučuji k obhajobě.</i>	

Témata pro obhajobu a doplňující otázky:

- 1) Jaký máte názor na kratom a zkusila jste ho někdy užít (nebo znáte nějakého uživatele)?
- 2) Proč jste si zvolila toto téma a jaké zdroje považujete za nejvíce relevantní z hlediska sociokulturního?
- 3) Příslušníci generace Z a generace A povětšinou znají kratom ze sociálních sítí. Proč jste tuto problematiku nezmínila ve své práci?

V Olomouci, dne 4.6.2023

Mgr. Ondřej Pokorný Ph.D.

